

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на четвер року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденою ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очкі душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Причини безплодності нашої „народної праці“
(Надіслані замітки).

(Конець).

Коли в такій інституції приде до більшого впливу наш „народний діяч“, то з цею хвилею вже кінчить ся его дбалість о загальнє добро. Він має тоді одну ціль — обсадити цілу інституцію в першій мірі своїками, а відтак тими, що ему вислугувались. I так потворилися по наших інституціях теперішні кліки, бо сьогодня кожда наша інституція — се більше, або менше гніздо якоїсь родини даного „народного діяча“, та его особистих прислужників.

В тім не було б великої лиха, коли би тут руководили ся зглядами задля загального добра, але тут взяли верх згляды тісно особисті. Тут спрости загальні в дійсності на далеких місцях, а наслідок такий, що найважливіші народні становища обсаджують у нас часто невідповідними і неспосібними людьми, але всякими і найгіршими силами, бо в тому відградає перворядну роль фаміліярів на протекційністі.

З численних наведемо один факт. Одна наша поважніша інституція розписує конкурс на визначніше місце. Мініс реченець конкурсу і до канцелярії тієї інституції зголосився спосібний, заводово вишколений, як раз відповідний на розписане місце молодий наш чоловік, тай питає, чи може ще по реченці внести подане о посаду, бо проживає в поза краєм, не міг на час сего зробити. На се урядник канцелярії каже ему: „Пане, коли би було і перед реченцем, я би вам раптив не трудити ся і подана не вносити, бо оголошення конкурсу було лише формальною. На се місце в усмітрений вже чоловік нашим головою і попертій одним з послів. Тай він далекий своєк нашого голови. І дарма, що він не має відповідного образовання, посаду дістане, бо прислужив ся при агітації від час вибору того посла...“ Так і стало ся. Так оно в нас і діє ся! Не спосібності, образовані і від-

повідні кваліфікації мають в наших проводи-
рів рішаюче значене, але передовсім спорід-
нене, фаміліярна протекційність, а подекуди „особливі виборчі заслуги.“

Се також факт, що рівно ж до одної львівської нац. демокр. інституції принято недавно на важніше становище чоловіка цілком не відповідного на се місце, а рішаючи при наданю місца було се, що той чоловік добре агітував за одним кандидатом і в процесі з Поляками за зневагу був засуджений на кільканайця днів арешту!

Так отже там, де потворили ся у нас фамілійні кліки, втворила ся ще окрім практиків велика, прямо ворожа нетерпимість супроти наших же навіть щиріх і добрих людей тому, бо они, мовляв, „не в нашій парадії“. I після поняття „менерів“ лише ті люди, „порядні і чесні та ідейні“ і надають ся на народну праці, що знаходять ся в їх гурті, а все інше, то „сволоч“, як виразив ся один з таких діячів.

Не дивниця отже, що віде у нас немає солідарності, нема почуття братерства і розуміння загального добра, нема ідейності!

I ся погана система закоріненої у наших інституціях фаміліярності є тою гальмівницею, що пришиє поступ нашого народу і його культурний розвиток.

В інституціях працюють певні діячі, які і праця ся не може бути — цілком очі видно — доброю, успішною. А обмежуване на фамілійні круги витворює фаміліярну заскорузлість, та знеочочує і зневірює людей наявні спосібних, стоячих поза кліками, а у котрих є шире бажання, велика охота працювати ідейно для загального добра.

Та се ще пів лиха, але хто стоїть поза клікою, хто бін не був, а як ще чим не буде наразити ся, або в самого вигляду чоловік не подобається „менерам“, то будуть єго нищити і поборювати з більшою злістю, якби се був найтяжший ворог. Особливо, коли се людина ідейна, спосібніша та чесна.

Не дивниця отже, що загал відноситься ся

до таких інституцій, де панують кліки, з недовіром, стає рівнодушний і зневірений до всого „свого“.

І ось чому у нас мимо „патріотичних“ окликів так мало людей посвячується практичнішим студіям, ось чому нема у нас справді образованих людей в практичних областях знання. Ніхто не хоче посвячувати ся навіть любим, довголітнім студіям на се, аби відтак дивити ся, як відповідне місце на дає ся зовсім неспособним людям, тай аби не можна було викінувати свого знання для добра свого народу. Бо супроти такої системи даний, образований чоловік, коли він не „з їх парадії“, щоби не гинути з голоду, привелений глядіти кусника хліба на „чужому полі...“ Тай сьогодня вже, мимо „запотребованії своїх“ людей, чимало способів наших одиць марнує ся, або загибає у чужих, зі шкодою для справи нашого народу.

Через теж саме застій і в нашій літературі. Паддина розкладає ся і затроює наш воздух, тай наші письменники приневолені стояти здалека від того сочуху, як ті чтоли, що обминають цвітія заповітного саду.

Коли кліка має в своєму гурті письменника, поета, що служить інтересам тої кліки, то гаразд. Як же ві, то письменник не має що робити на Соборній Україні-Русі. А коли поважить ся дати своєму пещасному серцю волю, коли близне красою своєї творчості, як дорогоцінним каменем, то кліка вже найде спосіб, аби так їх „заохотити“ до дальшої творчості, що єму не то писати, але і жити відхоче ся! I тут словоєс ся остерога, щоби не кидати бісерів.. між безрогі..

Про правду і справедливі красу, про високі ідеали, про благородні пориви і почування людської душі не співайте ви їм і не пишіть! Панегіріків для них треба! Славословів за їх марні, вікченні подвиги, окличте їх божками перед народом! Тоді ви, поети і письменники, васлужите собі на похвалу, а навіть на славу у патентованих патріотів, згядно в „народних діячів!“ Тоді і критика не мовчача.

ти ме про ваші твори і піде агітація навіть в партійній пресі за вашими книжками.

Інакше, ви непотреби, голота, „шкідливі індивідуї“. Засуджені на глум і погороду, коли не на цілковите знищене.

З того всого висновок такий, що у нашого „старшого брата“ культурний урівень дуже незначний і над сим повинен він застновитись, бо остаточно дуже позаду інших культурних народів та вже занадто занечищена наша атмосфера нездоровим сопухом від розкладу паддини. I час вже вкінці улягти тій пекучі потребі: уздоровити відносини у внутрі нас і ступити на шлях справедливості ідейності і культурності.

Доки се не наступить, доки будемо жити серед теперішньої бездійності і некультурності, досі не може бути й гадки о відміні нашого народу до гаразду і значіння в сьвіті.

Автор отих стріочек переконаний, що із за теперішнього партійного і фаміліярного засплеки, перше „Діло“ знову накине ся грубо на „Руслан“ за се, що, мовляв, „чіпастя ся“ нац. демократів. Очевидно правда в очі коле. А коли ві, то сі чани кажуть, що Поляки наймають „Руслан“ на се, аби витягав перед них промахи нац. демократів, чорнів іх, та давав сим Полякам оружія проти Русинів. Се дешевенік і незручний викрут. Не можна промочувати такого, що наносить шкоду народній справі. Навпаки треба бити в голосний дзвін на тревогу, аби схаменулись „діти юродиві“ і перестали робити шкідливі й брудні інтереси на народній скрі для особистих користей!

M—n.

В справі народного учительства.

(Замітки на адресу клеветників).

Правда що борба є безпощадною, однак і борба борбі не є рівною. Навть найбільші дикини на стежах Австралії заховують

— Така молода жінка!

— Ніхто не доглядав бідної — додала слуга з жалем.

— От бідний нарід! — закінчила бабуся сю новеселу тему.

— Якже ви, пане судия, бавили ся в карнавалі? — звернула ся панна Стася до мене з питанням.

— Так трошки...

Панна Стася замітила, що я був у лихім настрою і не випитувала ся мене дальше. I я небавом встав та подякував за гостину.

З паном Левіцким пішов я до канцелярії по своє футро. На столі лежав цінник картофляної шляхти. Я ще раз глянув на него.

— Можете собі забрати сю шляхту картофляну! — засміяв ся пан Левіцкий. — Сим можна добре забавити демократів, так як я забавив ся.

Я взяв із собою цінник і сів на візок, сердечно працяний демократичним властителем Пустополя.

Мороз брав на ніч і захід сонця був та-кій червоний! На дзвінниці ще дзвонили по небіжці... Голос дзвонів, такий ясний і чистий, морозив мене ще більше, ніж вечірний, зимовий холод.

— Ми демократи?..

— М и шляхта картофляна!

Шляхта картофляна.

(Конець).

В голосі пана Левіцкого замітив я деякі розчаровані, але тілько на хвилину, бо небавом, скоро лише відложив часопис і кинув оком на цінник з картофляною шляхтою, розяснив своє румяне лицце і з глумом кликнув, мов би мав парубка перед собою:

— Фед'ку, возьми-но там пів кірця Корчаків і Доленгів і посічи для коров до січкі. Ха-ха ха!

— Я засміявся з такого „упадку“ шляхти. — Ага! правда, там жде післанець! — пригадав собі дідич і вийшов до січкі.

Крізь відчинені на хвилину двері повіяло морозне повітре до кімнати.

— Чого хочеш? — чув я виразно розмову в сіннях.

— Прошу пана, я би просив заплатити мені за ношеннє почати. Вже від пів року не дістав я нічого.

— Адже громада платить тобі!

— Громада платить за свою.

— Ти мені винен три кірці картофлі, пан не добрідю!

— Але я мав іх відробити в житиві, а за почуту...

— Не дам тобі вічого, забирай ся!

— Пане, жінка мені хора!

— А що то мене обходить! Ні, чекай!

На, маєш дві шістки!

— Так мало?

— Так мало? — покривив ся пан дідич післанцеви.

— Іди собі, забирай ся!

По хвилині сідів пан Левіцкий знов з мною при виїї. Був обурений. Я мовчав.

— Хlop, пане добродію, завсігди хлопом! Смаруй Федя медом, а Федю все Фед'ком. Самі на себе видумали сю приповідку.

— Бідний нарід! — сказав я.

— Ет! Хто вині богатий?!

— Люди голодують..

— Самі собі винні, працювати не хочути!

— Праці нема!

— Хто її шукas, завсігди найде.

— Треба їх навчити шукати.

— Хто хлопа навчить? Туший, як жидівска сокира...

— Він тому не винен.

— А хто винен? На всякий випадок не ми, демократи, тільки шляхта, що занедбала нарід!

якіс форми приличності, та правила в борбі з ворогом, та хотій змагають і нищать сего ворога без пошади, все ведуть сю борбу чесно, отверто, — лице в лаці, — око в око!

Собака, вовк, шакаль і інша звірина ніколи не зробить лиха та пакості малому, молодому песяті, щоби оно незнань якого тяжкого ворога було, бо кожда худіонка знає, що немічному соторію, котре не має способів оборони, зробити кривду, було би найбільшою ганью для неї!

Лише дікі, некультурні Татари-Азияти розвивали, та мордували малих, безвинних, немічих немовлят, хотій й між ними некультурними, дикими Татарами-азиятами і коли стрепнулось чутє і совість, та він замість мордувати безвинне, немічне немовля, з сорому не мордував его, а брав в полон — мимо заборони свого бея!

По всіх усюдах, у цілім культурнім світі борба підступна, нечесна, призначана є чимсь огидливим, поганим.

Хто йде на свого ворога, противника хильцем, нішком-тишком, з закритим лицем, не з отвертим шеломом, не з відважним чолом, сей в трусом, нікчемником невартним людского товариства!

Найпідлішою, найпоганішою однаке є борба клеветами, сплетнями, плюгавленем честі другого, бо така борба гідна хиба підліх баб докотух, та відьом, а не людий, а не культурних, котрі беруть ся за оборону краю!

Тим більшими нікчемниками, показують ся ті, "герої клеветники" тоді, коли свої клевети кидають, тихцем, поза плечі і то на людей, які є найкрасшими, найдіяльнішими, найдійнішими одиницями в суспільстві.

А такі "герої-клеветники" находять ся як раз в нашій українській суспільності, що кидають пема плечі свої погані сплетні і то на людей, на яких нераз найменшого доказу якого небудь вегарного вчинку.

Були вже такі клевети і сплетні безіменні в закритим шеломом на провідників христ.-суспільного сторонництва, котрих пінтували клеветники яко "ворогів укр. народу" (!), а коли оклеветані відкритим шеломом ставили до борби і дали клеветникам зва пло- том скованим належну відправу, тоді клеветники звернулись в інший, слабший бік, а іменно на... народне учительство!

Якимсь "добродіям" і "прихильникам" народного учительства не в лад, що се неща- сне, погорджене є пригнетене народне учительство організує ся, та горне ся до народу, а через те може є загрожув "декому" в єго впливах на народ. Щоби отже є організа- цію і працю около народу знищити, а тим самим народне учительство зогидити в очах суспільності, кидають на чільніші особи між учительством, тихцем клевети!

А миж знаємо, що укр. нар. учительство є тою немічною дитинкою, котру дікій Татарин-азіят безвинно і немилосерно мордував, бо наше українське народне учительство не має ні належності до печаті, котра могла би в найменшій річи боронити его честь, ні тої сили ще, котра протистала би могучим "добродіям" і "прихильникам" его, ні середніків.

Наше українське учительство щойно ор- ганізує ся і виробляє, хотій може є повелі, але все таки постійно сю силу, котра зможе его колись належно боронити і ми віримо, що українське учительство сю силу собі небавом виробить.

Однаке вже сеся робота й організація учительства, яка вже є тепер, стала деяким "добродіям" і "прихильникам" сего неща- сно го, пригнобленого учительства "солію в оді", і ті "добродії" і "прихильники" укр. учительства, сю єго тяжку працю і організацію ста- рают ся усіма способами розбити, зніве- чити, зогидити!

А що всякі "способи" "прихильників" і "добродіїв" сего учительства — до розвитя солідарності і організації учительської до тепер не вдавали ся, хопили ся "добродії" і "прихильники" учительські іншої дороги, а сю дорогою в клевети, сплетні кидають на людей найчільніші в учительській соліда- рності і організації. Не аби який хист полі- чничий і математичне обчислене у "чесніх" — "героїв", "клеветників"!

Они добре обчислили і "пізвали" (!), що піколи чільнішого організатора обкіне ся болотом, тоді інші товариши стратять до него довіру, а прецінь підкопані і знищенні довіра до організатора, потягає за собою також цілковите, а бодай часткове знищенні організа-

ції і солідарності. "Герої-клеветники" зрозуміли також, що небезпечно ставати з відкритим шеломом із клеветою перед лицем своєї жертви, бо часто-густо можна дістати в ту мить "дипломом признання" за клевету", вибрали отже "безпечнішу" дорогу, а іменно: "чорнити, обкідувати свою жертву клеветами, сплетнями поза очі, поза плечі, нішком-тишком, щоб у даному случаю можна легенько, безпечно заховати ся і.., "умити руки від усего, викрутити ся"!.. Однаке ми певні, що наше народне українське учительство при помочі часописів "Руслан" дасть собі й з "чесніми" клеветниками раду, та зуміє навіть найглибше захованіх "панів-клеветників" винайти, і в час, а належно здемаскувати.

Зазначаємо поки що найновішшу подію, де на одного чільного труженика-організатора українського народу. учительства, "хтось", "десь" "якіс" "добродії" кинули огидну й підлу клевету, мабуть за се, що той учитель дуже ревно займає ся обороною і організацією своїх товаришів-учителів, а навіть перед "високими особами" не боїться съміло заступати свій стан учительський, та не поскупить ся висказати там де треба — verba veritatis ad oculos — навіть "найвисшим" особам. Ми думаємо однаке, що єще й інші "мотиви" спонукали сих "чесніх" "добродіїв-прихильників" кинути огидну клевету на сего учителя??! Хто зна, чи ми такої дійсно не вгадали? ? Попробуємо!

Народне учительство домагається ся тепер конечно посольських мандатів для себе. Можливо, що сойм буде розвязаний, отже є народне учительство старає ся усіма силами добути мандати собі в будучих соймових виборах.

Щоби отже підкопати довіре до чільніших організаторів в учительстві, "якіс" "добродії" і "прихильники" нар. учительства видумують клевети-ну... й вішком-тишком кидають поза очі тих, котрі може є мали би всякі вигляди на вибір. А робить ся се тому, щоби зогидити усіх чільніших учителів, щоби не було кого поставити в кандидати. Найбільшою провинною однаке сего деліквентна-учителя є се, що він "поважив ся"!!! (horrendum!) кілька разів боронити свій стан учительський в пресі. Ну, а такого "гришника", такого "петрова", що "съміє" (!!) свій стан учительський, відважно, съміло, прилюдно боронити і то ще в часописах!.. такої "конечно" "треба" в ложці води утопити!!! Однаке маємо повну надію, що сей оклеветаний учитель, наколи лише справу розяснить, не занедбас й нам подати її до прилюдного відома, найзнаєть і загал учительства українського, якими "чесніми" способами воюють его "прихильники" і "добродії" проти него і то як раз тоді, коли на політичному овіді збирають ся чорні хмари над головами нещасних українських учителів, та важить ся іх доля, іх людського достоїнства і ествовання на довгі літа!

Товаришам сего оклеветаного учителя за те, що не вслухали низких підшепів "прихильників", та не стали копати ямок підступом під своїм товаришем, після волі й бажання "добродії", але як раз виявили єму прилюдно, як низке підозрінє паде на него ітим способом дали єму спромогу боронити ся і сподіємось обчистити ся в клевет, не маємо що іншого сказати як: "честь Вам"! Не дивуємо ся цілковито також, що наложили ся Панове учителі поки що острій бойкот на сего оклеветаного товариша, бо як раз сей Ваш бойкот дасть єму спромогу обчистити ся в клевети. Не лишіть отже, Панове учителі, сеї справи, а допильнуйте її належно, щоби она вияснила ся, бо українське учительство не съміє мати плями на собі! Кинене так низкої клевети (ми вже про ю чули!) та ми сего певні, цілком невинного товариша, в клеветою на ціле учительство і его організацію, солідарність. Пильнуйтеж, Панове, сеї справи, щоби ви за ю дістали повну сатисфакцію!

"Прихильникам" і "добродіям" же українського учительства скажемо: "Йдіть її далі сю дорогою, а народне учительство скоро- рено пізнає ся на своїх "прияталях", та належно заплатити "катюші по заслуї", бо ниніка вже "non licet calumniare"!

Допись з Самбірщини.

(Ювілейний обід Маркіяна Шашкевича).

Останного дня грудня 1911. відсвяткувалася старосамбірська Русь дуже величаво Маркіянове съято. Давно не бачив Старий Самбір такого здвигу руского народу на своїх улицях, що в ту неділю, а мурі просторії церкви парохіальної аж розпірли ся від численно зібраних вірників, які слали свої горячі молитви до Бога за долю руского народу. П'ятьох съящеників відправили співану Службу Божу, а о. Іван Яворський зі Стрільбич виголосив краснорічну науку; міщенський хор під управою п. Йосифа Білобрама чарував своїм прегарним співом.

"Соколи" і "Січі" навіть з дальших сел явили ся численно; прото коли похід упорядкований двинув ся в ринок на улицю прозвану Радою міською, з ногоди 100-літніх роковин уродин, Маркіяна Шашкевича, ваши сусіди не могли надивувати ся карності і порядкові, який зміг удержати наш простири народ зібраний в числі 6,000 людей, З балькову до народу промовив п. Іван Мікита; а опісля о 3. год. з полуночі відбув ся концерт для народу, на якім промовив о. Атаназій Калиш, ігумен монастиря оо. Василиян з Лавровою, представлючи велично удачно, краснорічно і популярно ті часи в Галичині, коли народив ся і ділав Маркіян.

Вечером відбув ся концерт для інтелігенції в салі "Просвіти", на якім промовяв о. Дан. Лепкий.

Коли по других містах урядники брали навіть участь у звеличенню ювілейного обходу Шашкевича, в Ст. Самборі під натиском і при злуці Москалів навіть змагано до того, щоби перепинити а принайменше зменшити се національне торжество так, що треба було его переносити з одної неділі на другу. Однак ані пристав, ані батюшка маршалок, ані Гріша нічого не могли вчинити супротив величезного здвигу народу, що від рана напливав наче рвуча вода до міста.

Політичний огляд.

Заграниця.

Дипломатична задирка Франції з Італією. Справа тридержава французького торговельного корабля "Манубі" італійськими торпедовими починаками прибирати поважний зворот поки- є в круїз дипломатів. Франція домується як енергічно випущена на свободу уязнених Турків, що подорожували на "Манубі" і порішила, як се підносять півурядові французькі часописи, наставати на сповнене свого домагання.

Сій словесній погрозі французького правительства товаришуть енергічні розпорядки в напрямі удокументовані рішучості своїх постав: вислані французькі флоти на Середземне море і розказ, по якому всім торговельним французьким кораблям мають товаришити французькі воєнні кораблі. Кромі того одержали французькі летуни приказ не входити в ніякі договори з Італією.

Є однак надія, що італійско-французьке непорозуміння дасть ся вирівнати на мировій дорозі.

Італійско-турецька війна. Осередною точкою операції італійської флоти є тепер бльюкада Червоного моря. Італійська флота безнастінно кружляє по філях сего моря, бомбардуючи із зниження від часу до часу прибережні міста. Щоби бльюкада на Червоній морі була успішна, призначило італійське правительство на сю ціль ще два воєнні пароходи, які саме тепер в цілому пари уоружують ся.

На триполітанській суші все по давному: Італійці крок за кроком продирають ся при розпучливі опорі Турків і Арабів в глубину краю, хоч що правда курячим кроком. Як Італійці так і Турки роблять собі при своїх дужанях можливі найкрасшу рекламу. Хвалилися Італійці, що удалило ся їм "перемолотити" Турків під Гаргареш і прогнати їх звідтам "як псів" — то чому не похвалились турецькому "Tanin-ові", що то Турки і Араби побідили Італійців, положивши їх 150 трупом, не кажучи вже про число ранених. Їх; 2) назва сих бурс і історія їх повстання; 3) Очевидно і самозрозуміле, що Турки і Араби кілько вихованців в сих бурсах; 4) хто є їх мали лише 18 вбитих і лише кількох предсідником, хто заступником і секретарем, а хто домашнім господарем; 5) на які фонди

Справді, час найвищій покінчти сю опереткову війну!

Ворохобня в Китаю. Серед хаосу, який настав тепер в Китаю, маючи аж дві державні влади, монархічну і республіканську, тяжко постороннім орієнтувати ся. Коли вірити донесенням англійських часописів, то республіканці, енергічно беручись до діла, таки, здається, переможуть. Найновіші вісти голосять про винайм 13 пароходів "Китайського тоб. плавві" ворохобниками, щоби перекинути частину корпусу до Шантунгу.

Вислід виборів в Німеччині. По вчераших тісніших виборах вибрано загалом 364 поспів, з яких є 41 нім. консерватистів, 12 з партії правительства, 10 із госп. зединення, 3 з пімецької партії реформи, 2 консерв. діків, 16 Поляків, 91 з центра, 5 Вельфів, 3 з баварського хлопського Союза, 37 нац. лібералів, 1 з хлоп. Союза, 1 баварський ліберал, 35 з поступово-людової партії, 99(!) соціял-демократів, 5 Альзатців, 2 Льотаринців, 1 Данець. Найсильнішим проте клубом в німецькім парламенті будуть соціалісти, що не ворожать добра німецькому народові.

При виборах не обійшлося без гумористичних випадків. Між іншими розказують про виборця-летуна Фельдербама, який прибув на вибори на літаку, а вернув домів та ж на літаку.

Примісмо відновити передплату.

НОВИНКИ.

Календар. В чет

ествує бурса; 6) чи бурса містить ся у власнім домі, а коли так, хто купив сей дім і за яку суму?

— **Кн. Макс Саксонський професором в Кольонії.** „Köln. Volkszeitung“ доносить з Фрибурга в Швайцарії, що приятеля нашого народу і обряду, проф. о. кн. Макса Саксонського запрошено до обняття катедри літургії в духовній семінарії в Кольонії. Достойний князь приняв предлогу і заче науку в літнім піврічі 1911/12.

— **Експанзия православия.** „Русская православная миссия“ бере ся енергично за роботу не лише в Галичині, але також в Холмщині. Надіючись, що вилука Холмщини буде найdaleше до липца узаконена, приготовляє она що найліпших православних місіонерів до „навертання“ на православів бувших уніятів в Холмщині, що по виданю толерантного закона перейшли на католицизм.

— **Росія приготовляє терен.** „Kurjer lwowski“ (ч. 35.) пише під сим заголовком таке:

З Горлиць доносять, що дія 18. с. м. внесено до горлицького старства 36 подань, що походить з двох сіл, із зголосеннями переходу на православів. Рівно ж в інших селах московська пропаганда робить значні поступки.

— **Пожар театру.** З Петербурга доносять: На сцені народного театру вибух вчера вночі пожар, який знищив небавком цілу сцену і 4-поверховий будинок. Сего вечера виставлювано штуку п. з. „Севастополь“. В головній сцені представлений вибух корабля і мабуть при тій нагоді заняла ся декорация а після представлення пожар обняв цілий будинок.

— **Віднайдене нових творів Рубенса.** З Монс доносять, що віднайдено там два нові образи Рубенса; на однім з них зображена Пресв. Тройця, на другому Льот з Содоми.

— **Відомі крадежки на Ясній Горі.** З Люблині доносять: Арештованого оноді ювілера Адлера вищено на волю. Сліді власті сумніваються, чи найдені у него дородністю походить з Ясної Гори. На більшу частину тих дородністей виказав ся Адлер рахунками всіляких ювілерських фірм, у котрих Іх набував. Слідство проти него мало наступити на донос его конкурентів.

— **Статистика учеників і учениць середніх шкіл в Австро-Угорії.** На основі вайновіших фреквенційних виказів, надісланих до міністерства просвіти, загальне число гімназіяльних учеників виносить в Австро-Угорії в сім шкільнім році 105.102 (в тім 3.584 учениць), а іменно:

	ученики	учениці
Австро-Угорія дол.	12.869	412
Австро-Угорія гор.	2.324	
Сольногород	562	29
Стирия	3.246	
Каринтия	1.065	
Крайна	2.407	
Побережжя	3.394	
Тироль	4.113	
Чехія нім.	7.534	62
Чехія чес.	11.236	720
Морава нім.	3.418	
Морава чес.	4.126	118
Шлезек	2.383	
Галичина	37.855	2.243
Буковина	6.142	
Далматія	1.338	

Учеників реальних шкіл в 49.065, з чого на Галичину припадає всього 4.014; Австро-Угорія дол. 10.293, горища 864, Сольногород 369, Стирия 1.848, Каринтия 405, Крайна 758, Побережжя 2.098, Тироль 961, Чехія нім. 5.151, Чехія чес. 10.721, Морава нім. 4.017, Морава чес. 4.706, Шлезек 1.468, Буковина 657, Далматія 722.

Разом проте число учеників середніх шкіл в Австро-Угорії виносить 154.067 (в тім 3.584 учениць).

До жіночих ліцеїв з правом прилюдності входить загалом 11.286 учениць: (Австро-Угорія дол. 2.902, горища 376, Сольногород 92, Стирия 219, Побережжя 1.027, Тироль 272, Чехія нім. 639, Чехія чес. 1.367, Морава нім. 685, Морава чес. 307, Шлезек 62, Галичина 1.619, Буковина 1.281).

— **Спіймане ватажко убийників.** З Варшави доносять, що в недалекім селі Гродзіськ земська сторожа арештувала в останніх годинах 7 винувників страшного убийства в Боженці коло Ожарова. Арештовані в се дооколишні селяни; зрадив їх син побережника Бжозовського, котрого також арештовано. В нападі брало участь 16 опришків. Ограблена готівка мала виносити 200 карб.

— **Застрілене двох людей вояком.** З Відня доносять: Інфантрист 32. п. п. Я. Лінднер, родом з Будапешта, будучи в суботу вечером на стійці коло площі виправ в Шмельц недалеко Відня, пострілив двох братів Івана і Франца Пальків так жахко, що через ніч оба померли. Лінднера уважено; він оправдує ся, що пострілені наблизили ся до него і мимо візначення не давали ніякої відповіді, ані не хотіли відійти. Догадують ся, що вояк, що був імовірно п'яний, стріляв зі страху.

— **Емеритура для вдови по гр. Толстою.** Російська рада міністрів затвердила внесок о призначення вдові по Л. Толстою річної емеритури 6.000 карб.

— **Дорогий лист.** Одна лондонська фірма, котра займає ся продажу осолових марок,

виставила в вікні свого склепу коверту, яка викликує загальне заинтересовання. Лист був висланій недавно з Росії до Австро-Угорії за оплатою 2.810 карб. Коверта є довга на 65 центиметрів а 30 цент. широка, Містила она цінні папери, які вислав один з капиталістів до одного з австро-Угорських банків. Ціла відворотна сторона коверти була густо зашпарена 281 почтовими марками по 10 карб. За гроши, видані на пересилку, можна було вислати до відремонтуваного человека не лише з Росії до Австро-Угорії, але і північ на південь на схід на захід.

— **Експанзия православия.** „Русская православная миссия“ бере ся енергично за роботу не лише в Галичині, але також в Холмщині. Надіючись, що вилука Холмщини буде найdaleше до липца узаконена, приготовляє она що найліпших православних місіонерів до „навертання“ на православів бувших уніятів в Холмщині, що по виданю толерантного закона перейшли на католицизм.

— **Росія приготовляє терен.** „Kurjer lwowski“ (ч. 35.) пише під сим заголовком таке:

З Горлиць доносять, що дія 18. с. м. внесено до горлицького старства 36 подань, що походить з двох сіл, із зголосеннями переходу на православів. Рівно ж в інших селах московська пропаганда робить значні поступки.

— **Відомі крадежки на Ясній Горі.** З Люблині доносять: Арештованого оноді ювілера Адлера вищено на волю. Сліді власті сумніваються, чи найдені у него дородністю походить з Ясної Гори. На більшу частину тих дородністей виказав ся Адлер рахунками всіляких ювілерських фірм, у котрих Іх набував. Слідство проти него мало наступити на донос его конкурентів.

— **Статистика учеників і учениць середніх шкіл в Австро-Угорії.** На основі вайновіших фреквенційних виказів, надісланих до міністерства просвіти, загальне число гімназіяльних учеників виносить в Австро-Угорії в сім шкільнім році 105.102 (в тім 3.584 учениць), а іменно:

това і роздано єї військовим летунам. Має она поділку, так як мапи генерального штабу, 1 : 200.000. Виразно є на ній означені предмети терену, які можуть служити за лінії в напрямі, як вежі на церквах і фабриках, відокремлені будинки і тд. Пригідні для висідання місця означені жовтою краскою.

— **Кріава демонстрація в Букарешті.** Звідтам доносять: Під конець прилюдних зборів опозиційних сторонництв намагали ся маніфестанти перед окликами „під палату!“ переврати кордон жандармерії, що замкнув головні улици. Жандармерії удалось ся не допустити до сего без ужитя оружя. Демонстранти обкідили відтак камінем лъюка клубу консерватистів і вибили там всі шиби.

Одного адвоката, котрый сидів в клубі, склічено тяжко в голову. Жандармерія одержала приказ розігнати демонстрантів. В тій хвилі упало в двох вікон готелю „Континенталь“ і з демократичного клубу богато револьверових стрілів в сторону жандармерії. Одного зі стріляючих увязнено. В часі тих подій було покалечено 20 осіб, з тих кілька тяжко. О год. 5.30 вечером настав повний спокій.

— **Хітре злодії.** Дня 20. с. м. доконано у Відні, у одного з тамошніх ювілерів крадіжка перед таких обставин: До склепу прійшов післанець, який вручив купцеві письмо із звісткою, що його жінка занедужала на улици і ратунковий віз відставав єї до дому. Ювілер зачинив склеп і поспішив домів, де заставжену в повнім здоровлю і не значу про нічо. Супроти того вернув ся ювілер сейчас до склепу, який тимчасом став ся жертвою величесної крадежки. Велике місто — ще більші злодії.

— **Дрібні вісти.** В Сихові стрілив тамошній купець Д. Шрайн до другого купця М. Альтбавера, але куля хибила. Причиною замаху було купецько суперництво. — В мешканю приул. Жовківській, 21, загорів мин. ночі на смерть робітник Ал. Окуневський. Жінку, що стала оподалік печі, удало ся уратувати. — В ночі з суботи на неділю загоріло в касарії в Неполомицях кількох вояків уланів. Оден номер сейчас, трох боре ся зі смертю, а інших уратовано. — В міській касії в Стрию викрито спроневірене на поверх 50.000 К., якого доконав єї касир Конрад Давм. — Перед львівським трибуналом присяжних судів покінчилася вчера розправа проти Ст. Кранчії, обжалованого о злочині убийства і тяжкого ушкодження тіла, якого доконав в однім з шинків на особі Фр. Гуменецького і Ант. Юрочки. Першого з них був обжалований в місці, проколовши його вісім разів ножем, а другого тяжко покалічив. Суд засудив Кранчії на 3 місяці арешту.

— **Оповістки.** — **З ц. к. академічної гімназії у Львові.** Письменний іспит зрілості в лютневім речинці зачне ся в понеділок дня 19. лютня, а устний в п'ятницю дня 23. лютня с. р. о 8. год. рано. Абітурієнти мають предложити съвідоцтво моральности і спис лекции. — **Дирекція.**

— **Відчити в Калуші.** Руске „Товариство педагогічне“ в Калуші уряджує серию викладів в салі „Читальні Просвіти“ на сіті: В неділю дня 28. січня Михайло Таранько: „Життя Тараса Шевченка“ (із съвітлами образами). В неділю дня 4. лютня Михайло Коваріс: „Розвіві торгові від найдавніших часів до теперішніх“. В неділю дня 11. лютня Лесь Ягільчик „Шевченкові Гайдамаки“ (із съвітл. обр.).

В неділю дня 18. лютня Василь Тимцюрак: „Право і його роль в суспільноти. В неділю дня 25. лютня Михайло Таранько: „Сучасна Янанія“ (із съвітл. обр.) В неділю дня 3. марта Генрік Коваль: „Громадотворні звірят“ (із съвітл. образ.). Вступ вільний. Добровільні датки приймає ся. Початок точно о 5. год. по полуночі.

— **Переписка редакції і адміністрації.** Вл. Вол. Кміцкевич в Небилові п. Перегинсько. Щоби написати простацтво, на се не треба інтелектуального чоловіка. Та деяких людей на вічо більше не стати. Порадні люди платять за газету, яку замовляють.

Посмертні + оповістки.

— **Юрій Мартинець, ц. к. люстратор лісів в Нечепіжині.** по довгій і тяжкій недуві принявши св. Тайни заснув в Бозі дня 20. січня

1912. р. в 62. році життя. Покійний щирій Руцин католик гарними чеснотами серця прихильяв до себе людей, творив їм много добра, полішив проте по собі щирій жаль. Похорон відбув ся в понеділок. В. с. п!

Олександр Барвінський.

Додаток до „Споминів з моєго життя“.

Листи П. Куліша, писані до мене.

XXXVIII.

Любий друже Олександре!

Посилав я Вам недавно неоплаченим письмом Иродову Мороку, та не знаю, чи дійшла вона до Вас. Коли одержались, дакось я нехай буде її назва:

Иродова Морока,
народня вертепна дивовижка.
Зложив П. А. Куліш.

Тепер посилаю другу п'есу:

Хуторянка
або

співана хвала молодої перед весільними гостями, антична народня дивовижка.
Зложив яко либретто,
П. А. Куліш.¹⁾

Коли схочуть надрукувати сі п'еси у буковинському альманасі, дакось нехай не перекладають українською мовою того, що попечатано мовою московською

1876, січня 10.
Х. Мотронівка.

XL.

Любий мій друже Олександр!

Може, Ви й не помилуетесь, що треба всячину перекладувати нашою мовою, аби до смаку, до вподоби громаді. А се вельми розумно Ви пишете, що мусите печатати по московські, коли хто прише готову працю до Вас. Що б же самі русини, занедбавши свою рідну мову, писали московською, сего в мене не було й на думці. Багацько є таких, що нею добре пишуть і достають до самого джерела її краси і сили. (Читайте Мельникова, „Въ лѣсахъ“, 4 томи, чехороже оповідання про купецтво и простолюддя понад Волгою) Тих же, що слідом Квітки и Іванчика зуміли б дошукатись у нашій**) словесних скарбів, дуже мало на світі. От Нечай гарно свое діло робить, що до самого слова, тільки кульгає, що до історичного розуміння руского життя; а найгірш, що пише докіль пишеться. Се все одно, що з молотивши кону жата, вести до млина не перевіяши и не перепускаючи: поїдять, мовляв, и таке. Воно — то поїдять, тільки не в таку користь, як саме чисте зерно: бо половина та порох згадуть ся и в животикі на що. Велика шкода, що не маємо літературного органа, щоб усяке писане покладати на вагу. Тим Ваша думка про літературний фонд вельми спасення. Тепер у мене великий скрут за грошима; тим зміг я до Вашого прискрипту подати з Венеції тільки поскрібочок. Коли ж изнов запаную, дак не зарікаюсь запомогти русинську скарбницьку країце.

І ова не маю в руках: десь гуляє мое писане по світах. Люди наші ще й досі дей некують. Не знаю, чи швидко вернуть або хоч відгукнуться. Дейнекувавши 1000 років не так-то легко ім здобути на культурній горові. Про Галичину написав я у XXVI—XXX. голові моєї історії, и вона б, ся голова, якраз прийшла б до буковинського альманаха²) та мій III-ий том попередить его, бо, може, появлять его у Петербурзі ід святкам великоднім. Тоді можете зробити переклад про Галичину хоч витягами: бо XXVI—XXX. голови моєї книги раз по раз про неї говорять.

Правопис поправляйте в меже як самі схочете. Ставни, а не стовни. Степной, а не степний. Се Ви добре поправили. З мене відклики не буде доброго корректора.

Уривки про інших письменників робіте, коли є що доладне в моїх листах, аби про мене не загадували, що се я писав.

Коли хто зумів усю мою книгу, три томи, перевідти и подати з неї русинам один невеличкий том українською мовою, дак се була велика заслуга. Нехай би писав *fracta pagina*; а я бувши в Галичині, поприписував би де що від себе, дак воно було баче оригінальне діло. А кошт на видання (позичкою) знайшов ся б. Що ж вибрали б від продажі барішу, те було б нагородою шанованому трудолюбцеві.

Думка така, щоб разом із Ш-м томом Історії напечатали І-й том „Матеріалів для Історії В. Р.“. Там багацько поробив я історичні уваги, котрими и русинська молодіж скористувалась би. Та не знаю, чи встигнуть мої видавці к великодню видрукувати обидві книги. Сам я корректури не держу. Нехай там як зуміють, так и роблять: бо моя рукопись виразна — не така, як оце я до Вас пишу ханаючись.

Не кваптеся, друже, на 10 або 15 аркушів друку в альманасі, а позирайте на смаковитості писання, бо великий куль соломи дешевший од невеличкого снопа жита.

Пані моя не має часу писати — вибачайте.

Вона мене держить на світі тим, що я ввесі мій час oddаю літературі, не знаючи нічого іншого, що там робить ся в дворі и за двором. Я в неї гостюю, а не господарю.

Вельми радуюсь, що „в Чернівцях польщина не має ніякого значення“. Оце ж нехай, обік своєї мови, вживавуть и московську. Ми вибились из словесного нечевля московицю. Вона нас навчала шанувати наші народні пісні и думи. Шевченко свій стих виробив скільки на українські пісні, стільки ж и на пушкінському стихові. Про се наставнуто ще в епілозі до перекладу „Чорної Ради“

московською мовою, якогось там 1857 и 56 року. Ні московщина нам, ні ми московщині не завадимо; а польщина шкодила й шкодить руцини вельми. Коли русини спромоглись на добру и широку словесність, то й пані іх жида, пішли б слідом за ними, а не за німцями або ляхами в Галичині. Колись же були ляцькі поети ві Львові з вірмен, та й не аби-які.

Оце ж мушу й зупинитись, бо ідути у Борзну.

Бувайте здорови и Господеві милі, а до мене прихильні

П. Куліш.

1876, лютого 3. Мотронівка.

*) Прислано тоді 25 гульденів. — Ол. Б.

**) Пропущено слово. — Ол. Б.

1) Хуторянка напечатана в „Рускій Хаті“ (1877) а оба сі твори в Рус. Письменність в Романчука. — Ол. Б.

2) Она там напечатана перекладом. — Ол. Б.

Телеграми

з дня 24. січня.

Відень. „Die Zeit“ доносить, що радує маршалків, яка мала відбути ся під проводом цісаря протягом сего місяця, відложено на місяць лютень з огляду на віїзд архікін Франца Фердинанда до Берліна.

Відень. (ТКБ). Цісар привя вчера рано на довшім послухані предсідника міністрів гр. Штіргка.

Будапешт. (ТКБ). Міністер-предсідник гр. Штіргк іде він до Будапешта, щоб відвідати предсідника Куена з нагоди его по-дужання. Австрійський премієр покористується тими відвідинами, щоби порозумітися з шефом угорського правителства в справах, в яких обі стороны є інтересовані.

Берлін. (ТКБ). Парламент німецький скликано на день 7. лютня.

Петербург. Роковини кровавої різни обходжено в Петербурзі і інших фабричних осередках демонстраціями. В корабельних заведеннях застрайкувало 2.000 робітників; в Рівні уряджено похід з червоними працорами, причім прийшло до стрічі в поліцію і много арештовано. В Петербурзі товни робітників зложили на цвинтарі на гробах жертв вінків з червоними лентами.

Білгород. (ТКБ). „Трибуна“ доносить, що наслідок престола Александер з причини ріжниці думок з міністрем війни зложив до стойності генерального інспектора армії.

Париж. (ТКБ). Летун Превост перевішив всі дотеперішні лети під оглядом висоти, злетівши оноді з двома подорожними на висоту 2.200 м. коло Раймса.

Триест. (ТКБ). Дирекцію австрійського „Льйода“ повідомлено, що пэроплав „Urago“ в повороті до Триеста застяг на міліні коло Хора на морі Мармара. Подорожних перевезено на інший пароплав.

Думка така, щоб разом із Ш-м томом Історії напечатали І-й том „Матеріалів для Історії В. Р.“. Там багацько поробив я історичні уваги, котрими и русинська молодіж скористувалась би. Та не знаю, чи встигнуть мої видавці к великодню видрукувати обидві книги. Сам я корректури не держу. Нехай там як зуміють, так и роблять: бо моя рукопись виразна — не така, як оце я до Вас пишу ханаючись.

Не кваптесь, друже, на 10 або 15 аркушів друку в альманасі, а позирайте на смаковитості писання, бо великий куль соломи дешевший од невеличкого снопа жита.

Пані моя не має часу писати — вибачайте.

Вона мене держить на світі тим, що я ввесі мій час oddаю літературі, не знаючи нічого іншого, що там робить ся в дворі и за двором. Я в неї гостюю, а не господарю.

Вельми радуюсь, що „в Чернівцях польщина не має ніякого значення“. Оце ж нехай, обік своєї мови, вживавуть и московську. Ми вибились из словесного нечевля московицю.

Вона нас навчала шанувати наші народні пісні и думи. Шевченко свій стих виробив скільки на українські пісні, стільки ж и на пушкінському стихові. Про се наставнуто ще в епілозі до перекладу „Чорної Ради“

Фільософ-математик гладає лекції у Львові

Ласкаві зголосення приймає Редакція під: „Фільософ“.

Галія оказійна Doroteum у Львові

лише при ул. Ліндого 6

(бічна Коперника)

продаж з вільною руки без

Ліцензії

вживані і нові меблі, що походять із спадщиною, конкурсних мас, з ліквідації і з приватних домів чи то з пірчини повдовіння, неренесансу, віїзу, або інших родинних відносин. Тепер є такі предмети дешево до набуття: 2 фортельни, кілька італійських спальни, бірюзові і канцелярські уладження, уладження музичних покоїв кавалерійських, шафи на книжки, бюрка, бібліотеки, крісла, кресли, отомани, софа, канапи, зеркала, лампи, годинники, перські і інші дивани, портиери, тиши, образи, мідорити: старинності, меблі, порцеляни, огнетреки каси, машини до писання, машини до пітия, мосяжні меблі, зеліні, бляшані, як і загалом усікі бірюзові уладження по дуже низких, аж до здивування цінах.

ЗАМІТКА. Відпродуємо свої домові ладження платимо найсолідніші ціни, полагаючи заміні, виміні та переховання „ДОРОТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6“ (бічна Коперника). Порозуміння з провінцію листово.

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Джістер“ в р. 1895 на підставі закону о стоваришенні з р. 1873.

Одніальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілюю Товариства уздовжане кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністру“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без поточного податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуночі.

Кonto в Шадниці почтовий ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3.153.745.—

Уділи членські К 313.337.—

Позички уділени К 3.810.183.—

Канцелярія Товариства отворена перед полуноччю.

!!! Купуйте !!!

одобреній Радою шкільною краївою і віданий накладом „Видавництва Чина св. Василія В.“ в Жовкові підручник дра Богдана Барвіньского п. з. „Оповідання з рідної історії“.

Шідручник обнимав 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кревові папері і 2 макети. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник в першім підручнику рідної історії для руских середніх шкіл і дає шкільні молодежі вперше повний образ нашої бувальщины. Писаний так, що вадає ся не лише для учнів історії I. класів середніх шкіл, але при недостачі іншого підручника й для учнів вищих класів, для руских віділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народніх і віділових учителів.

Надає ся він до наук в ділових та ходячих бурсах і інститутах, а ізває своєю приступністю також для наших читальень, для селян і міщан. З хіном може почніти ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обемистих книжках.

Історичні причини і т. д. Львів 1909. мал. 80 ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

РЕВУН

сатира Осипа Маковея з образками Струхманчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (в почтовою перевіскою К 20 с.).

Розклад їзди зелінниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний двірець з:

рано	перед	по	вечер	в	ночі

<tbl_r cells="6" ix="2"